

Nahoru a dolů českým divadlem a politikou

Nabídku knižních rozhovorů s populárními osobnostmi rozšířila nenápadná knížka s názvem Nahoru dolů. S typicky skeptickým úsměvem s nezbytným cigárkem v ruce vyhlíží z obálky Martin Stropnický, s nímž vede rozhovor divadelní dramaturgyně a publicistka Lucie Němečková. V jedenácti kapitolách spolu probírají zákruty jeho životní i profesní kariéry.

A že jich nebylo málo. Stropnický na jednom místě o sobě říká: „Vlivem všeho, co jsem kdy v životě dělal, by se obtížně hledal v téhle zemi někdo, kdo by vůbec netušil, kdo jsem.“ To může znít dost sebevědomě, ale vzhledem k tomu, čím všim v životě za osmapadesát let stačil projít a jak se o něj zajímá bulvár, stal se opravdu až (ne)chvalně známým.

Spíš než rozhovor připomíná knížka monolog. Otázky tištěné drobným písmem jako glosy na okraji stránek jako by jen udržovaly v chodu souvislý tok vzpomínek. To není chyba, ale sympatická schopnost autorky ustoupit moudře do pozadí tam, kde se to nabízí.

Stropnický probírá své dětství strávené zčásti v cizině (otec byl obchodním radou Chemapolu), které se podepsalo na jeho pozdější touze po diplomatické kariéře, studium na DAMU, první angažmá v Městských divadlech pražských až po Divadlo na Vinohradech. Ale taky poněkud zapomínanou Dílnu 24 neboli Divadlo ve stanu z konce 70. let anebo písničkářské období. Nejvíc prostoru zabírá vylíčení Stropnického pendlování mezi politikou a divadlem: vyslanec v Portugalsku, ministr kultury, vyslanec ve Vatikánu, herec a šéf souboru Divadla na Vinohradech, režisér, scenárista, publicista, uchazeč o ředitelský post vinohradské scény.

Kniha končí před jeho vstupem na pozici volebního lídra hnutí ANO, poté poslance parlamentu a nynějšího postu ministra obrany. Pokouší se dobrat důvodu, který ho nutí zdolávat stále nové výzvy a překážky. Ačkoli Stropnický rozhodně není špatný herec ani divadelník, přece jen v něm je cosi, co ho u divadla neudrží. Jako by mu byl jeden život málo, žene se z jedné „role“ do druhé. A všechny chce „zahrát“ co nejlépe. Je to zbytnělá ctižádost? Životní neklid? Hledání místa v životě? Odpověď si musí čtenář najít sám mezi řádky, Stropnický ani Němečková mu ji na zlatém podnose nenaservírují.

V každém případě se ale kniha dobře čte, je psaná s lehce shazující sebeironií, místy i hořkou skepsí a nabízí cenné postřehy člověka, který náš domácí rybníček měl možnost nahlížet z pozice zahraničního pozorovatele i svého nemalého intelektuálního nadhledu.